

Samenvatting generieke module Naasten

De generieke module Naasten draagt bij aan de erkenning van de rol die naasten hebben in het herstelproces van mensen met psychische of verslavingsproblematiek. Deze problematiek raakt niet alleen de patiënt, maar ook de naasten: partners, ouders, (volwassen) kinderen, vrienden, broers en zussen. Daarom is het belangrijk om in de zorg aandacht te hebben voor deze naasten, met hen samen te werken en hen waar nodig te ondersteunen.

Waarom deze generieke module?

Verbreding met de sociale omgeving is cruciaal voor het herstel. Samenwerken levert de ggz, de patiënt en de naasten veel op: Verbetering van uitkomsten van zorg, voorkomen van overbelasting, grotere veerkracht, een duurzaam herstel.

Door samen te werken met naasten en hun zo nodig steun te bieden.

Concrete handvatten hoe triadisch werken en ondersteuning van naasten vorm kan krijgen. Zie de generieke module en bijhorende werkkaarten.

Voor wie is de module bedoeld?

De generieke module Naasten is bedoeld voor de patiënt zelf, de naasten, de professional en de ggz-bestuurder. Deze module biedt antwoord op nevenstaande vragen van de verschillende betrokkenen:

Hoofdpijnen van de module

1

Werken aan herstel in de triade

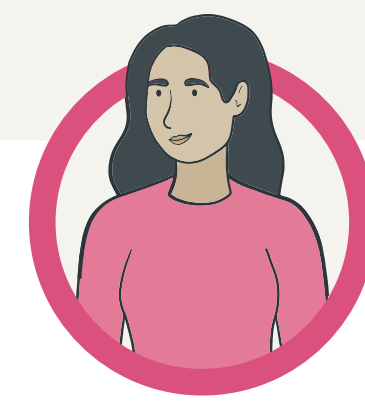
Herstellen gebeurt binnen een sociale omgeving. Daarom is het van groot belang om deze context te kennen, te begrijpen en te versterken. Hiervoor is triadisch werken een voorwaarde.

Patiënt

Als patiënt wil je weer voluit kunnen leven, ondanks of met de klachten die je ervaart. Daarin heb jij de regie.

- Met wie van je naasten wil je samenwerken?
- Wat levert samenwerken met naasten en professionals je op?
- Hoe voorkom je dat mensen in je netwerk onderuitgaan?

Naaste

Als je dierbare psychische of verslavingsproblemen heeft, dan heb jij daar ook mee te maken. Vanuit je hart wil je steun bieden.

- Maar hoe en met wie?
- Wat werkt het beste? En wat werkt niet?
- Hoe blijf je ook goed voor jezelf zorgen?
- Hoe werk je samen?

Professional

Als professional help je de patiënt én diens naasten. Je bent een passant met de mogelijkheid om hen in de eigen sociale context te versterken.

- Hoe heb je aandacht voor de naasten?
- Hoe werk je met ze samen?
- Hoe werk je triadisch?
- Hoe versterk je de steungroep van de patiënt?

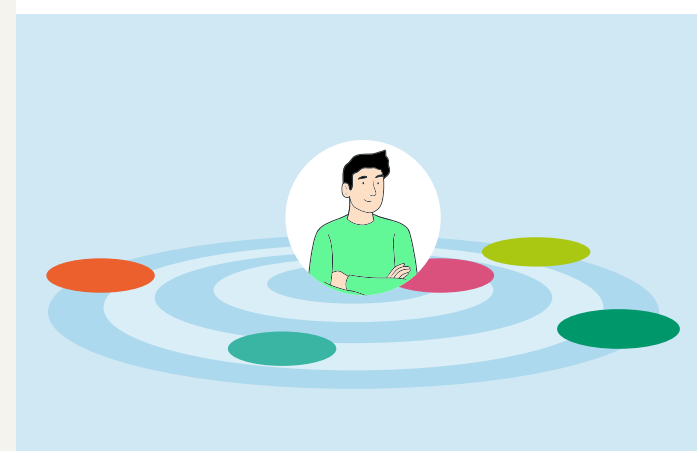

Ggz-bestuurder

Als ggz-bestuurder ben je eindverantwoordelijk voor de zorg. Dus ook voor het betrekken van naasten.

- Wat wordt er verwacht van mij als bestuurder?
- Hoe zorg ik voor implementatie?
- Hoe zorg ik voor scholing?

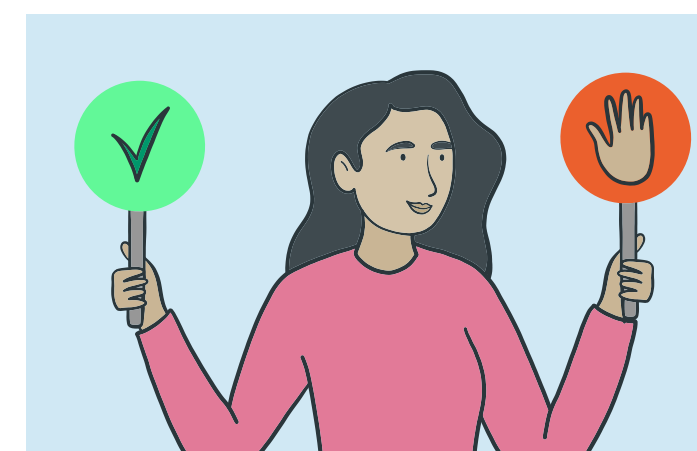
2

Herstellen doe je als patiënt zelf, maar samen kom je verder

- Werk samen in de triade
- Denk na over wie je naasten zijn en wie je wil betrekken
- Bedenk wat je naaste wel, maar ook wat je naaste niet kan
- Bedenk waar je wel en waar je niet over wil praten met je naaste en waarom
- Overweeg een eigen steungroep of netwerk in te richten
- Kortom, laat je gedachten gaan over wat je met wie op welke manier wil

3

Als naaste heb je te maken met wisselende rollen, evenwicht, verdriet, vragen, behoeftes, etc.

- Werk samen in de triade
- Zorg goed voor jezelf en bewaak je grenzen
- Vraag tijdig ondersteuning en betrek ook jouw naasten
- Wees je bewust van jouw rollen
- Bedenk dat tempo en wijze van aanpak kan verschillen voor jou en je naaste
- Wees je bewust van eigen verdriet, rouw, levend verlies, behoeftes, onmacht etc.
- Praat samen over onderwerpen die ertoe doen, over zorgen en behoeftes
- Raadpleeg de werkkaarten 'samenwerken met en ondersteunen van naasten' en 'wat heeft een naaste nodig?'

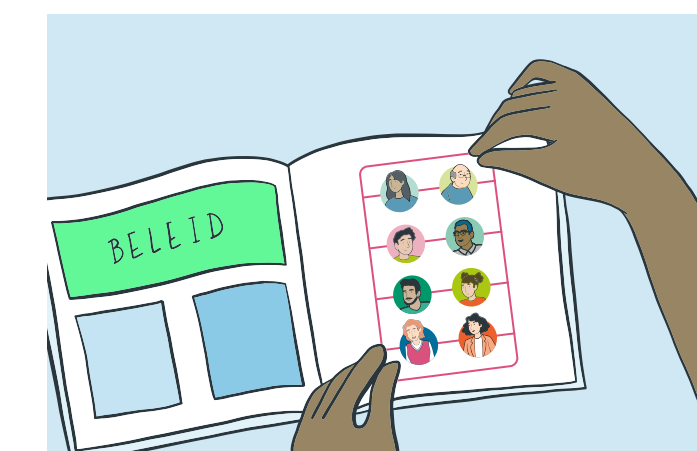
4

Als professional ken je het verhaal van de patiënt en diens naasten

- Werk samen in de triade
- Breng het netwerk van naasten in kaart
- Heb oog voor de processen en het evenwicht bij patiënt en bij diens naasten
- Vraag door bij patiënt en naasten
- Maak gebruik van hulpmiddelen, zoals ecogram, levenslijn, levensverhaal
- Evalueer en reflecteer periodiek
- Heb oog voor de ondersteuning van naasten
- Heb aandacht voor 'kinderen van..' (zie de generieke module KOPP/KOV)
- Heb aandacht voor de partner en de invloed op de (intieme) relatie
- Weet dat nu ook gesprekken met naasten worden vergoed

5

Als ggz-bestuurder geef je handen en voeten aan naastenbeleid

- Faciliteer triadisch werken, stimuleer het betrekken van naasten
- Zorg voor trainingen van professionals om vaardigheden van triadisch werken te versterken
- Zorg voor trainingen van naasten om overbelasting te voorkomen en veerkracht te vergroten
- Zet familie ervaringsdeskundigen in
- Faciliteer familie en naastenraden
- Communiqueer duidelijk over privacy, zie werkkaart
- Zorg voor inbedding van de generieke module Naasten in het kwaliteitsbeleid.
- Zie ook de werkkaart Naastenbeleid

Samenvatting generieke module Naasten

Een belangrijke hoofdlijn van de generieke module Naasten is triadisch werken. Dit schema visualiseert wie onderdeel zijn van de triade en wat kenmerken zijn van triadisch werken:

Links en tips

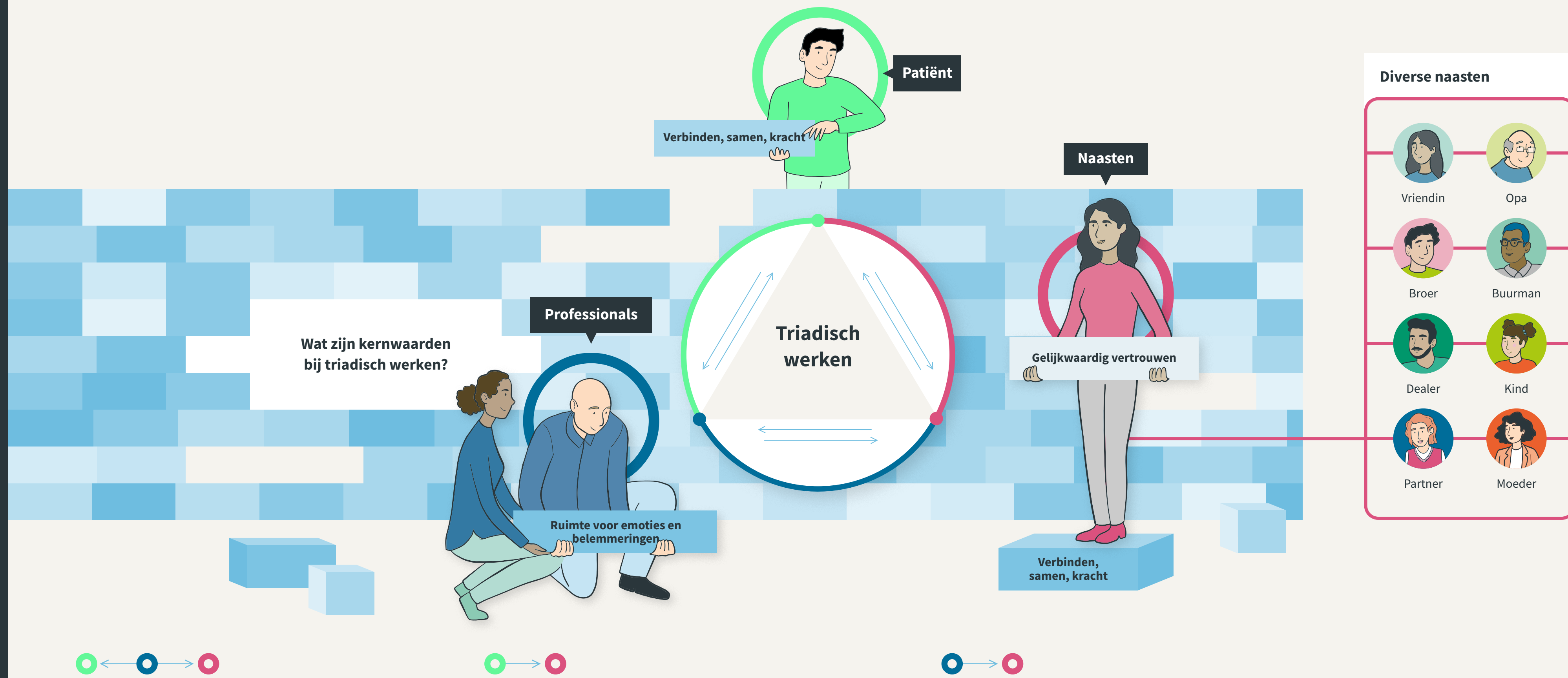
Video's

- [De rol van familieleden en naasten in onze zorg](#)
- [Voorbeeld van triadisch werken](#)
- [Video over werken met een steungroep](#)

Werkkaarten

Alle onderstaande werkkaarten kun je raadplegen via ggzstandaarden.nl

- Samenwerken en ondersteunen van naasten
- Wat heeft een naaste nodig?
- Privacy
- Naastenbeleid
- Triadisch werken
- Patiënt houdt naaste af

Onderzoek de krachten en de klachten vanuit verschillende perspectieven

- Wat is het verhaal van de patiënt?
- Welke krachten ziet de patiënt bij zichzelf?
- Welke krachten ziet hij bij zijn naasten?
- Is er sprake van ruis? Bijv. schuld, schaamte, stigma, ruzie, rouw, trots, trauma, etc.
- Hoe is de dialoog tussen de patiënt en de naaste?
- Wat denken de naasten wat er aan de hand is?
- Wat zijn volgens de naasten de krachten van de patiënt?
- Wat is volgens de naasten het levensverhaal van de patiënt en de naasten?

Wat te doen aan contact?

- Stel de patiënt de vraag wie belangrijk voor hem/haar is, wie betrokken is en wie uitgenodigd kan worden
- Stimuleer dat de patiënt en naasten in dialoog zijn, afstemmen, uitleggen welke steun fijn voelt en welke steun niet fijn voelt
- Bekijk [voorbeelden van triadische gesprekken](#)
- Kijk eens hoe een steungroep kan werken: [bekijk de video](#)
- Leg het belang van samenwerken uit
- Geef het goede voorbeeld uit eigen (werk)ervaring
- Als de patiënt naasten afhoudt, raadpleeg dan de gelijknamige werkkaart

Hoe kun je naasten steunen?

1. Onderzoek

- Wat is het verhaal van de naasten?
- Welke krachten zien naasten?
- Welke krachten hebben naasten?
- Is er sprake van ruis? Bijv. door schuld, schaamte, stigma, ruzie, rouw, trots, trauma, etc.
- Hoe is de dialoog tussen patiënt en naasten?

2. Steun

- Leg uit wat helpt
- Leg uit wat niet helpt
- Ondersteun waar nodig
- Geef naasten de tijd en ruimte om zich in hun proces te ontwikkelen
- Steun in goede en slechte tijden
- Geeft de werkkaart 'wat heeft een naaste nodig' mee

3. Werk samen

- Bespreek de samenwerking, wie doet wat wanneer?
- Leg deze afspraken vast en evalueer ze
- Ontdek wat wel en wat niet werkt
- Geef de werkkaart
- 'samenwerken met en ondersteunen van naasten' mee